

Crnogorski Telekom AD, Moskovska 29, 81000 Podgorica

Pavle Đurović, direktor Sektora korporativnih i pravnih poslova i Sekretar društva
+38220433540 | pavle.djurovic@telekom.me

Crnogorski Telekom
A.D. Podgorica

Broj / 07-12031

Datum / 07-07-2025

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE
KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST
Podgorica

Primijeno: 07.07.2025.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
0102-3906/2			

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Gospodja Marija Konjević, direktorica
Džordža Vašingtona 56 /2
81000 Podgorica, Crna Gora

Predmet Komentari na Nacrt Pravilnika o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje, pristup i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme
Datum 6. jul 2025. godine

Poštovana gospodo Konjević,

Zahvaljujemo na prilici da damo mišljenje i sugestije na Nacrt Pravilnika o uslovima za planiranje, izgradnju, održavanje, pristup i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

Smatramo značajnim aktivnosti Agencije da se donošenjem ovog pravilnika ne samo ispuni zakonska obaveza već i unaprijedi regulatorni okvir imajući u vidu da je tekst nacrt pravilnika jasno strukturiran, i u skladu sa savremenim tehničkim, infrastrukturnim i bezbjednosnim zahtjevima.

Posebno ističemo značaj definisanja uslova za planiranje i pristup elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, što doprinosi transparentnosti procesa i omogućava efikasniju implementaciju projekata u ovoj oblasti, s tim što smatramo neophodnim i da se uspostave mehanizmi kontrole i bliskije saradnje sa donosiocima planskih dokumenata. Ovo iz razloga kako bi se suštinski obezbijedio razvoj elektronskih komunikacija u čemu Agencija treba da da značajan doprinos, naročito u segmentu ukidanja dosadašnje prakse da se prilikom rekonstrukcije saobraćajnica postojeća elektronska komunikaciona infrastruktura nije tretirala u okviru projektne dokumentacije, već je često bila zanemarena, što je dovelo do naknadnog i neplanskog rješavanja ovih pitanja ponekad i na štetu vlasnika elektronske komunikacione infrastrukture.

U nastavku teksta dostavljamo predlog dopuna i izmjena pojedinih članova na sami nacrt Pravilnika kako slijedi:

1. Član 4 stav 4

Trenutna formulacija: „Prilikom izgradnje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme treba sprovesti mjere za njihovu zaštitu od oštećenja do kojih bi moglo doći korišćenjem zemljišta, objekata i sistema u njihovoj okolini, poštovanjem standarda iz ove oblasti.“
– potrebno je jasnije definisati koje mjere se podrazumijevaju i kako se one tehnički sprovode u praksi.

2. Član 6 stav 1

Potrebna je jasnija formulacija, naročito u dijelu koji se tiče nadležnosti. Nije precizirano da li se radi o internoj obavezi operatora, standardnoj proceduri ili tehničkom prijemu. Potrebno je dodatno razjasniti ulogu svih aktera i kontekst ove odredbe.

3. Član 7

Odredba djeluje pretenciozno, budući da se zahtijeva obim dokumentacije koji prevazilazi čak i Glavni projekat, kako je definisan novim Zakonom o izgradnji objekata. Postoji opravdana bojazan da se ovakvim pristupom nameće prekomjerna regulacija koja u praksi može biti teško implementirana.

4. Prilog 1 član 5 stav 2

Predlažemo izmjenu u dijelu da kapacitet pristupnih elektronskih komunikacionih mreža planirani kapacitet telekomunikacione kablovske kanalizacije mora zadovoljiti i potrebe za polaganje spojnih kablova u najmanje sljedećih 10 godina umjesto 5 kako je predviđeno. Ovo iz razloga što se bi se na taj način omogućio održiv, racionalan i dugoročno efikasan razvoj elektronskih komunikacionih mreža. Navedeno je u skladu sa činjenicom da se elektronska komunikaciona infrastruktura, naročito kablovska kanalizacija, projektuje se i gradi kao dugoročna investicija, da se planski dokumenti donose na duži period kao i da postoji ubrzan rast potreba za kapacitetom kako zbog razvoja novih servisa (npr. 5G, IoT, cloud rješenja), tako i zbog rasta broja korisnika i uređaja.

5. Prilog 1 član 5 stav 5

Sugerišemo izmjenu da planirana odnosno projektovana kablovska kanalizacija treba da bude minimalno 50% većeg kapaciteta od potreba tog operatora a ne 30% kako je predloženo jer je istim članom preporučeno kad god je to moguće, za sve telekomunikacione kablove, bez obzira na njihovu namjenu, treba da se planira i gradi samo jedan sistem telekomunikacione kablovske kanalizacije na određenom području.

6. Prilog 1 član 11

Formulacija o minimalnom kapacitetu kanalizacije („Minimalni kapacitet telekomunikacione kablovske kanalizacije treba da bude: ...“) zahtijeva detaljniju analizu i obrazloženje – kako u pogledu tehničkog opravdanja, tako i u pogledu korišćene terminologije. Posebno je važno uskladiti ovu odredbu sa Prilogom 2 Uputstva za optičku pristupnu mrežu, jer se čini da postoji određena kontradiktornost u pogledu pojmova poput distributivnog čvora, distributivne mreže i sl.

7. Prilog 1 član 12

Riječ je o pozitivnoj i podsticajnoj preporuci. Ipak, ostaje nejasno šta se tačno podrazumijeva pod „tehničkom dokumentacijom“ u ovom kontekstu – da li je to glavni projekat, sertifikati, druga prateća dokumentacija? Potrebno je jasnije definisati ove pojmove radi njihove dosljedne primjene u praksi.

8. Prilog 1 član 13

Formulacija obaveze ostaje nejasna kada je riječ o njenoj svrsi i efikasnosti. Stav 4 istog člana, zapravo, pokazuje i indirektno potvrđuje ovu nejasnoću. Potrebno je doraditi tekst kako bi se jasnije istakao cilj ove obaveze i način njene implementacije

9. Prilog 1 član 14 stav 4

U stavu 4 potrebno dodati riječ „dimenzije“ tako da glasi: „Tehnička dokumentacija izvedenog stanja telekomunikacione kablovske kanalizacije treba da sadrži sljedeće podatke:

- lokaciju, dimenzije i tip okna
- trasu telekomunikacione kablovske kanalizacije, broj, tip cijevi i njihove dimenzije (segmenti trase između okana), profile i zauzetost cijevi (razvijena šema okna - podaci o prostornom rasporedu cijevi moraju biti pridruženi svakom oknu);
- referentnu dubinu cijevi kablovske kanalizacije, minirova i mikrorova.“

10. Prilog 2 član 5 stav 1

Potrebno preciznije definisati jer je nejasno šta znači „1,2 optičkih vlakana“

11. Prilog 2 član 7

Smatramo neopravdanim nametanje ove vrste obaveze koja može značajno usporiti povezivanje potencijalnih objekata, imajući u vidu da je odredba uopštena i da se može odnositi i na primjer na dvije porodične kuće. Smatramo da je riječ o prekomjernoj regulaciji koja u praksi može biti teško implementirana, posebno imajući u vidu da se FTTH mreža razvijala od 2008. godine kroz koncept drugačiji od onog koji je prikazan na slici Aneks 1 Arhitektura optičke pristupne mreže (u dijelu optičke distributivne mreže, datim u godišnjim izvještajima Arhitektura i topologija mreže, tačka 9 FTTH mreže).

12. Prilog 2 član 8

Operator investitor projektuje distributivnu mrežu na osnovu planske i projektne dokumentacije, tehničkih standarda i prethodno izraženih potreba korisnika. Nametanje obaveze da samostalno finansira naknadno povećanje kapaciteta – koje proizilazi iz interesa koji se pojavi nakon izrade i eventualno i realizacije projekta koji uključuje i nabavku potrebnih materijala – stavlja ga u neizvjesnu poziciju i povećava investicioni rizik. Ovo bi značajno usporilo razvoj mreža produženjem vremena povezivanja objekata i značilo bi dodatno angažovanje resursa.

Uneprijed zahvaljujemo.

Pavle Đurović
Poštovani,

Pavle Đurović, direktor Sektora korporativnih i pravnih poslova i Sekretar društva

